

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีความสำคัญและมีบทบาทมากในสังคมของโลกยุคปัจจุบัน เพราะหากจะนับประชากรที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติแล้ว มีจำนวนประมาณ 400 ล้านคน ซึ่งเป็นที่รองรองจากภาษาจีนกลางที่มีผู้ใช้พูดเป็นภาษาแม่ประมาณ 800 ล้านคน แต่ถ้าจัดอันดับความสำคัญในด้านที่เป็นภาษาซึ่งใช้สื่อความหมายกันระหว่างชาติต่าง ๆ แล้ว ต้องยอมรับว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีประชากรของโลกใช้ติดต่อสื่อสารกันมากที่สุด กล่าวคือ มีประชากรประมาณ 1,000 ล้านคน ที่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษในระดับที่ใช้สื่อความหมายได้ ในการศึกษาเล่าเรียน ภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่มีการสอนมากที่สุดในโลก นักภาษาศาสตร์ได้คาดหมายไว้ว่า ภาษาอังกฤษจะเป็นภาษาที่ในวงการศึกษานานาชาติทั่วโลกใช้สื่อความหมาย เป็นภาษาแรก หรืออาจเป็นภาษาที่สอง โดยเฉพาะในทวีปยุโรปความเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้จะเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก (Naisbitt and Aburdence แปลโดย ถิรนนท์ อนุวัชรวิวงศ์ และคณะ, 2534: 139-145) ดังนั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่า ภาษาอังกฤษได้ก้าวเข้าสู่ระดับความเป็นภาษาสากลอย่างเต็มที่ ในเกือบทุกวงการของสังคม มีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมาย เช่น ด้านการทูต การค้าและธุรกิจ การให้ข้อมูลข่าวสารความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนด้านการศึกษา จะเห็นได้ว่า ภาษาอังกฤษมีส่วนสำคัญในการพัฒนาการเมือง และเศรษฐกิจ ทั้งยังมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ เป็นอย่างมาก

ในประเทศไทย ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ได้รับความสนใจเป็นอันดับแรกในบรรดาภาษาต่างประเทศทั้งหลาย บุคคลในอาชีพต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพ่อค้า นักธุรกิจ นักการศึกษา นักวิชาชีพรุ่นใหม่ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างก็ให้ความสำคัญต่อภาษาอังกฤษโดยพยายามศึกษาหาความรู้จนอยู่ในระดับที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ ดังจะเห็นได้จากปัจจุบันมีผู้ที่ปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชาวต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น เช่น กิจการการ

ท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท การค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีผู้ใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อและติดตามข้อมูลข่าวสารทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร โทรสาร รวมทั้งงานด้านคอมพิวเตอร์อีกเป็นจำนวนมาก เพื่อให้มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวของสังคมโลก สื่อสารมวลชนในประเทศไทยจึงมีการใช้ภาษาอังกฤษกันอย่างแพร่หลายยิ่งขึ้น

ทางด้านการศึกษา ภาษาอังกฤษจัดเป็นวิชาที่สำคัญและมีความจำเป็นมากในการศึกษาต่อระดับสูง เพราะเนื้อหาวิชาและตำราสำหรับศึกษาค้นคว้าที่ทันสมัย ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษเกือบทั้งสิ้น สำหรับระดับมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือก โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 4-6 คาบเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) ซึ่งนับว่าใช้เวลาเรียนไม่น้อยเลย เมื่อเปรียบเทียบกับรายวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาด้วยกัน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเป็นที่ยอมรับว่าภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่สำคัญและมีบทบาทมากในการศึกษาต่อ แต่นักเรียนมัธยมศึกษาก็ไม่ได้ให้ความสนใจต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเท่าที่ควร และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังอยู่ในระดับต่ำ จากผลของการทดสอบคุณภาพการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ ในวิชาภาษาอังกฤษ ปรากฏผลดังนี้

1. ในปี พ.ศ. 2529 กรมวิชาการได้ทดสอบคุณภาพการศึกษาวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนโดยเฉลี่ยทำคะแนนผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ผ่าน หรือ 50 คะแนน เพียงร้อยละ 2 และอยู่ในเกณฑ์พอใช้เพียงร้อยละ 1 (กรมวิชาการ, 2530)

2. ในปี พ.ศ. 2530 กรมวิชาการได้ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนทำคะแนนคิดเป็นค่าเฉลี่ยระดับประเทศได้ร้อยละ 39.43 ซึ่งจัดอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (กรมวิชาการ, 2533)

3. ในปี พ.ศ. 2531 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาได้ดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั่วประเทศ พบว่า โรงเรียนร้อยละ 52.59 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำ (กรมสามัญศึกษา, 2531)

จะเห็นได้ว่า คุณภาพของการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ

การที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำนั้น ขึ้นอยู่กับเหตุและปัจจัยหลายประการ ได้มีนักการศึกษาหลายท่าน (Dunkin and Biddle, 1974; Bloom, 1976 และ สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 1978) ได้ศึกษาเหตุและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรสำคัญที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คือ ครู นักเรียน และสภาพแวดล้อม

1. ตัวแปรด้านครู มีองค์ประกอบ ได้แก่ อายุ เจตคติ ประสิทธิภาพ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ตัวแปรด้านนักเรียน มีองค์ประกอบ ได้แก่ ความสามารถทางสติปัญญา ความคิด ความเข้าใจ เจตคติ วิธีการเรียนรู้ และเวลาที่ใช้ในการเรียน
3. ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อม มีองค์ประกอบ ได้แก่ สภาพหรือสิ่งที่ยำนวยความสะดวกในการเรียน เช่น การจัดระบบชั้นเรียน สภาพภายในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการทางภาษา สภาพแวดล้อมทางบ้านของผู้เรียน เป็นต้น

ความพยายามในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษให้สูงขึ้น นักวิชาการจำนวนมากได้ดำเนินการศึกษาวิจัยมาเป็นเวลานานแล้ว โดยเริ่มจากการศึกษาตัวแปรด้านผู้สอนซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่วิธีสอนของครู เนื่องจากมีแนวความคิดว่าถ้าครูมีวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะสูงจนเป็นที่น่าพอใจ อย่างไรก็ตาม การสอนของครูอาจมีอิทธิพลโดยตรงต่อผลการเรียนของนักเรียน แต่ที่สำคัญคือต้องขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนว่าจะสามารถรับรู้ ติความพฤติกรรมของครู ควบคุมความตั้งใจและมีแรงจูงใจมากน้อยเพียงใด (Witrock, 1986: 297-298)

ในระยะต่อมา นักการศึกษาและนักวิจัยได้ให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ทศวรรษที่ 70 โดยได้ศึกษาความถนัด ความสนใจ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะด้านวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งปัจจุบันได้มีผู้ให้ความสนใจศึกษามากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งพยายามคิดหาหนทางที่จะให้ครูได้ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเป็นผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Rubin, 1987: 15)

การเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน จะประสบผลสำเร็จได้ด้วยดีต้องอาศัย กลวิธีการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพในการเรียนรู้ และการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง นอกจากนี้กลวิธีการเรียนรู้อย่างช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจ แรงจูงใจ การเรียนรู้ การจำและความเข้าใจ รวมทั้งช่วยแก้ไขความบกพร่องในการเรียนรู้ด้วยตนเองบางประการด้วย (Wittrock, 1987: 310)

เนิร์ก (Knirk, 1986: 10) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับภาพอนาคตในการสอนว่า จำเป็นที่จะต้องพัฒนาแนวการสอนโดยมุ่งเน้นวิธีการเรียน หรือกลวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน มากกว่าที่จะเน้นการท่องจำ นั่นคือแนวการสอนในอนาคตจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด มีความรับผิดชอบ รู้จักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษา พ.ศ. 2524 ฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ.2533 ที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง โดยให้มีความรู้และทักษะอันพึงประสงค์ เช่น รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม และรู้จักการแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง และแนวโน้มของการศึกษาในกาลข้างหน้า ซึ่งเป็นยุคของข้อมูล ข่าวสาร และวิทยาการที่เพิ่มพูนและหลากหลาย การให้ความรู้เนื้อหาวิชาการต่าง ๆ แก่ผู้เรียนในระบบโรงเรียนโดยมีครูทำหน้าที่เป็นผู้สอนแต่เพียงผู้เดียว คงจะไม่สามารถสอนเนื้อหาได้ครอบคลุมครบถ้วนตามหลักสูตรหรือก้าวตามความเจริญรุดหน้าของวิทยาการสาขาต่าง ๆ ได้ จึงเป็นความจำเป็นที่ผู้เรียนต้องขวนขวายศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองให้มากขึ้น โดยที่ผู้เรียนต้องมีวิธีการหรือหลักการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ จึงจะสามารถศึกษาเล่าเรียนได้ประสบผลสำเร็จ กลวิธีการเรียนจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการศึกษาและการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันและอนาคตซึ่งต้องอาศัยการศึกษาที่ต่อเนื่องเป็นแนวในการดำเนินชีวิต

โดยปกติแล้ว นักเรียนแต่ละคนจะมีพฤติกรรมการเรียนที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง ซึ่งไม่เหมือนกัน นักการศึกษาหลายท่านให้ข้อสังเกตว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ระดับชั้นเดียวกันซึ่งระดับของสติปัญญาไม่แตกต่างกันมากนัก แต่บางคนเรียนหนังสือโดยไม่มีความยากลำบากแต่ประการใด ส่งงานครุตามกำหนดเวลา มีเวลาเล่น พักผ่อนหย่อนใจ และออกกำลังกายได้อย่างสม่ำเสมอ และผลการเรียนเป็นที่น่าพอใจ ส่วนนักเรียนบางคนต้องเคร่งเครียดกับการเรียน มีความเหนื่อยยากกับการทำการบ้าน เขียนรายงาน อ่านหนังสือตามกำหนด และวุ่นวายกังวลกับการเตรียมตัวสอบที่กำลังจะมาถึง แต่ผลการเรียนก็ไม่เป็นที่น่าพอใจนัก ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงวิธีการเรียนแล้วทำให้ทราบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้มีวิธีการเรียนรู้หรือทักษะการเรียนที่แตกต่างกัน

กล่าวคือ นักเรียนกลุ่มแรก ซึ่งถือได้ว่าเป็นนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนมีคุณสมบัติที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี เช่น มีตารางเวลาการเรียนที่สม่ำเสมอ ทำงานตามเวลาที่กำหนด ทบทวนสิ่งที่จดบันทึกทันทีหลังจากการฟังบรรยาย ไม่ปล่อยให้งานค้างอยู่จนถึงนาทีสุดท้าย มีสมาธิ (Allex Main, 1980; quoted in Pauk, 1984: xix) นอกจากนี้ ยังรวมถึงการมีความตระหนักในตนเอง (Self-awareness) รู้จักตั้งคำถามที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดชัดเจน และเป็นไปตามเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีความเต็มใจและสามารถสอนตนเองได้ ฯลฯ (Waters and Waters, 1992: 265)

สำหรับด้านการเรียนภาษาต่างประเทศได้มีผู้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ที่ประสบความสำเร็จไว้ นอกเหนือจากคุณสมบัติข้างต้น ได้แก่ การมีใจกว้างและกล้าแสดงออกในการเรียนภาษา เข้าใจความรู้สึกของผู้พูด รู้กลวิธีเฉพาะในการเรียนภาษา เต็มใจฝึกฝน เต็มใจใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในสถานการณ์จริง ควบคุมตนเองได้และมีความละเอียดในการใช้ภาษา พัฒนาภาษาที่เรียนให้เป็นระบบที่อ้างอิงได้ เต็มใจที่จะเอาและเป็นผู้เอาที่แม่นยำ กระตือรือร้นที่จะสื่อสารและสนใจในรูปแบบและความหมายของภาษา (Sterns, 1975; Rubin, 1975; quoted in Brown, 1987: 92)

คุณสมบัติในการเรียนที่ดีดังกล่าว จัดว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกลวิธีการเรียน เพราะกลวิธีการเรียนเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่า ผู้เรียนที่ดีจะมีกลวิธีการเรียนที่สมบูรณ์ครบถ้วน เนื่องกลวิธีการเรียนประกอบด้วย วิธีการเฉพาะที่ใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในแต่ละเรื่องที่เรียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องศึกษาและฝึกฝนวิธีการเฉพาะดังกล่าวด้วย จึงจะสามารถเรียนวิชานั้นได้ดี ดังนั้นการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างจริงจังของตัวผู้เรียนเอง เพราะการเรียนรู้วิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แม้แต่นักเรียนที่มีความตั้งใจ หรือปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเรียนให้เก่ง ก็ยังไม่รู้จะเรียนด้วยวิธีใด (Deese and Deese, 1979: v)

กลวิธีการเรียนมีชื่อเรียกอย่างอื่นอีกหลายชื่อ เช่น ทักษะพื้นฐาน (Basic Skills) วิธีการเรียนรู้ (How to Learn) กระบวนการแก้ปัญหา (Problem Solving Procedures) ความสามารถด้านความรู้ความคิด (Cognitive Abilities) และทักษะการเรียน (Study Skills) เป็นต้น (Apps, 1978; Chamot, 1978; Tobias, 1987: 224)

สำหรับคำว่าทักษะการเรียนรู้ เป็นชื่อที่พบเห็นกันอยู่เสมอ มีความหมายเกี่ยวข้องกับวิธีการเรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ ทักษะการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาจากทักษะการอ่าน โดยผู้สอนการอ่านได้แบ่งทักษะการอ่านออกเป็นทักษะย่อย และมุ่งฝึกฝนผู้เรียนในทักษะย่อยแต่ละทักษะ เช่นการจับใจความสำคัญ การคาดเดาเนื้อเรื่อง เป็นต้น ซึ่งในที่สุดผู้เรียนก็สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้ทั้งหมด วิธีการอ่านที่จัดว่าเป็นทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญ และเป็นที่ยอมรับใช้กันแม้ในปัจจุบันนี้ คือ วิธีการอ่านแบบ SQ3R (Survey, Question, Read, Recite and Recall) (Devine, 1987: 301)

วิธีการฝึกทักษะย่อยหรือทักษะเฉพาะของวิธีการอ่าน ได้มีการนำไปใช้ในวิชาอื่น ๆ ทั่วไป จึงเป็นเหตุให้ทักษะการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ประกอบที่หลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละวิชา

ต่อมาในช่วงทศวรรษที่ 70 นักการศึกษาได้ให้ความสนใจพฤติกรรมกรรมการเรียนของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น โดยสนใจว่าผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จมีวิธีการเรียนรู้อย่างไร จึงได้มีการศึกษาเรื่องกลวิธีการเรียนหรือยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในระยะนี้

ในด้านความหมายกลวิธีการเรียน ออกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990: 8) ได้สรุปความหมายไว้ว่า

“กลวิธีการเรียน เป็นวิธีการหรือการกระทำของผู้เรียนที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ผู้เรียนจะรู้สึกสนุกและสามารถควบคุมดูแลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดียิ่งขึ้น”

นอกจากนี้ ออกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990: 9) ยังได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะ (Features) ของกลวิธีการเรียน ไว้ 12 ประการ คือ

1. ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายสำคัญ นั่นคือ ความสามารถในการสื่อสาร
2. ช่วยผู้เรียนให้สามารถชี้นำตนเองได้มากยิ่งขึ้น
3. ช่วยขยายบทบาทของครู
4. เน้นวิธีการแก้ปัญหา
5. เกี่ยวข้องกับผู้เรียนในหลายด้าน นอกเหนือจากด้านความรู้ความคิด

6. เป็นสิ่งที่ผู้เรียนกระทำโดยเฉพาะ
7. สนับสนุนทั้งการเรียนรู้โดยตรงและโดยอ้อม
8. เป็นการปฏิบัติที่รู้ตัวเป็นส่วนใหญ่
9. บางครั้งไม่สามารถสังเกตได้
10. สามารถสอนกันได้
11. มีความยืดหยุ่น
12. ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่หลากหลาย

เมื่อพิจารณาความหมายและลักษณะของกลวิธีการเรียนตามนัยดังกล่าว จะเห็นว่า กลวิธีการเรียนมีความหมายกว้างขวาง ครอบคลุมพฤติกรรมกรรมการเรียนทุกด้านที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ ดังนั้น จึงมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องมากมาย ซึ่งนักการศึกษาก็ได้จำแนกตัวแปรหรือองค์ประกอบกลวิธีการเรียนไว้ในลักษณะที่หลากหลาย อาทิเช่น

ไวน์สไตน์ และเมเยอร์ (Weinstein and Mayer, 1986; quoted in Tobias, 1987: 224) ได้จำแนกองค์ประกอบที่สำคัญของกลวิธีการเรียนไว้ 8 ประการ คือ

1. กลวิธีพื้นฐานในการซ้ำทวน (Basic Rehearsal Strategies) เช่น การท่องจำหรือการปฏิบัติซ้ำ ๆ
2. กลวิธีซับซ้อนในการซ้ำทวน (Complex Rehearsal Strategies) เช่น การขีดเส้นใต้ส่วนที่สำคัญของเนื้อหา
3. กลวิธีพื้นฐานในการแสดงรายละเอียด (Basic Elaboration Strategies) เช่น การสร้างจินตภาพ หรือสร้างประโยคที่เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
4. กลวิธีซับซ้อนในการแสดงรายละเอียด (Complex Elaboration Strategies) เช่น การถอดความ (Paraphrasing) การย่อความ (Summarizing) การจดบันทึก (Notetaking)
5. กลวิธีพื้นฐานในการจัดเป็นระบบ (Basic Organizational Strategies) เช่น การจัดกลุ่มคำประเภทเดียวกันเข้าไว้ด้วยกัน
6. กลวิธีซับซ้อนในการจัดเป็นระบบ (Complex Organizational Strategies) เช่น การกำหนดเค้าโครงเรื่อง หรือการจัดลำดับของเนื้อหา

7. กลวิธีควบคุมเกี่ยวกับความเข้าใจ (Comprehension Monitoring Strategies) เช่น การตรวจสอบความผิดพลาดในการทำความเข้าใจ
 8. กลวิธีด้านจิตพิสัย (Affective Strategies) เช่น ความตั้งใจ และลดความกังวล
- กลวิธีการเรียนทั้ง 8 ประการนี้ กำหนดขึ้นโดยอาศัยแนวความคิดของจิตวิทยาการเรียนรู้ (Cognitive Theories) ซึ่งสนใจศึกษากระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน เป็นสำคัญ

ในด้านองค์ประกอบของกลวิธีการเรียนหรือทักษะการเรียนภาษาต่างประเทศ ชามอท (Chamot, 1987: 77) ได้เสนองค์ประกอบไว้ดังนี้

1. กลวิธีเมตาคอคนิตีป (Metacognitive Strategies) เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับการคิดไตร่ตรองในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การเตรียมการล่วงหน้า การควบคุมตนเอง และการควบคุมความตั้งใจ เป็นต้น
2. กลวิธีความรู้ความคิด (Cognitive Strategies) เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการเรียนที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การทำซ้ำ ๆ การใช้แหล่งวิทยาการ การแปล และการจัดกลุ่ม เป็นต้น
3. กลวิธีด้านสังคม-จิตพิสัย (Social-Affective Strategies) เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับการสื่อความหมายกับผู้อื่น และการควบคุมความรู้สึกหรืออารมณ์ ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การร่วมมือกับผู้อื่น และการถามเพื่อความกระจ่าง

ชามอท กล่าวว่า “ผู้เรียนอาจใช้กลวิธีใดกลวิธีหนึ่ง หรืออาจใช้กลวิธีรวมในการศึกษากิจกรรมทางภาษาแต่ครั้งก็ได้”

ออกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990: 37-193) ได้จัดองค์ประกอบของกลวิธีการเรียนทางภาษา โดยมีองค์ประกอบสำคัญคล้ายกับวิธีการจัดของชามอท แต่มีความแตกต่างกันบ้างในองค์ประกอบย่อย ดังนี้

1. กลวิธีการจำ (Memory Strategies) เป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเก็บรักษาความรู้ใหม่ไว้ในความจำได้ดี และสามารถเรียกกลับมาใช้ได้ กลวิธีการจำประกอบด้วย กลวิธีย่อย ได้แก่ การสร้างความเชื่อมโยงทางความคิด การใช้จินตนาการและเสียง การทบทวนอย่างเพียงพอ และการใช้กิริยาท่าทาง

2. กลวิธีทางปัญญา หรือกลวิธีความรู้ความคิด (Cognitive Strategies) เป็นกลุ่มของกลวิธีที่ตัวผู้เรียนเป็นผู้จัดกระทำหรือดำเนินการ คิดวิเคราะห์ และใช้ภาษาคำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี กลวิธีนี้ประกอบด้วย กลวิธีย่อย คือ การฝึกปฏิบัติ การรับและการส่งข่าวสาร การวิเคราะห์และการใช้เหตุผล การจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้

3. กลวิธีการทดแทนข้อจำกัดในการสื่อความหมาย (Compensation Strategies) เป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาใหม่ได้แม้ว่าผู้เรียนจะมีข้อจำกัดด้านความรู้ทางไวยากรณ์หรือคำศัพท์ในภาษานั้น กลวิธีการทดแทน ประกอบด้วยกลวิธีย่อย คือ การเอาใจใส่ปัญหาและการเอาชนะข้อจำกัดในการพูดและการเขียน

4. กลวิธีเมตาคอคนิตีป (Metacognitive Strategies) เป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถควบคุมกระบวนการทางความคิดหรือสติปัญญาของตนเองได้ กลวิธีนี้ประกอบด้วยกลวิธีย่อย ได้แก่ การมุ่งความสนใจสู่การเรียนรู้ การจัดระเบียบและการวางแผนการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

5. กลวิธีจิตพิสัย (Affective Strategies) เป็นกลุ่มของกลวิธีที่ส่งเสริมผู้เรียนในด้านการควบคุมอารมณ์ แรงจูงใจ และเจตคติในการเรียนรู้ กลวิธีจิตพิสัยประกอบด้วยกลวิธีย่อย ได้แก่ การลดความกังวล การให้กำลังใจตนเอง และการดูแลอารมณ์

6. กลวิธีด้านสังคม (Social Strategies) เป็นกลวิธีที่สนับสนุนผู้เรียนในการเรียนรู้ภาษาโดยการมีปฏิสัมพันธ์ด้านการสื่อความหมายกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม กลวิธีนี้ประกอบกลวิธีย่อย ได้แก่ การตั้งคำถาม การร่วมมือกับผู้อื่น และการเข้าใจและเห็นในผู้อื่น

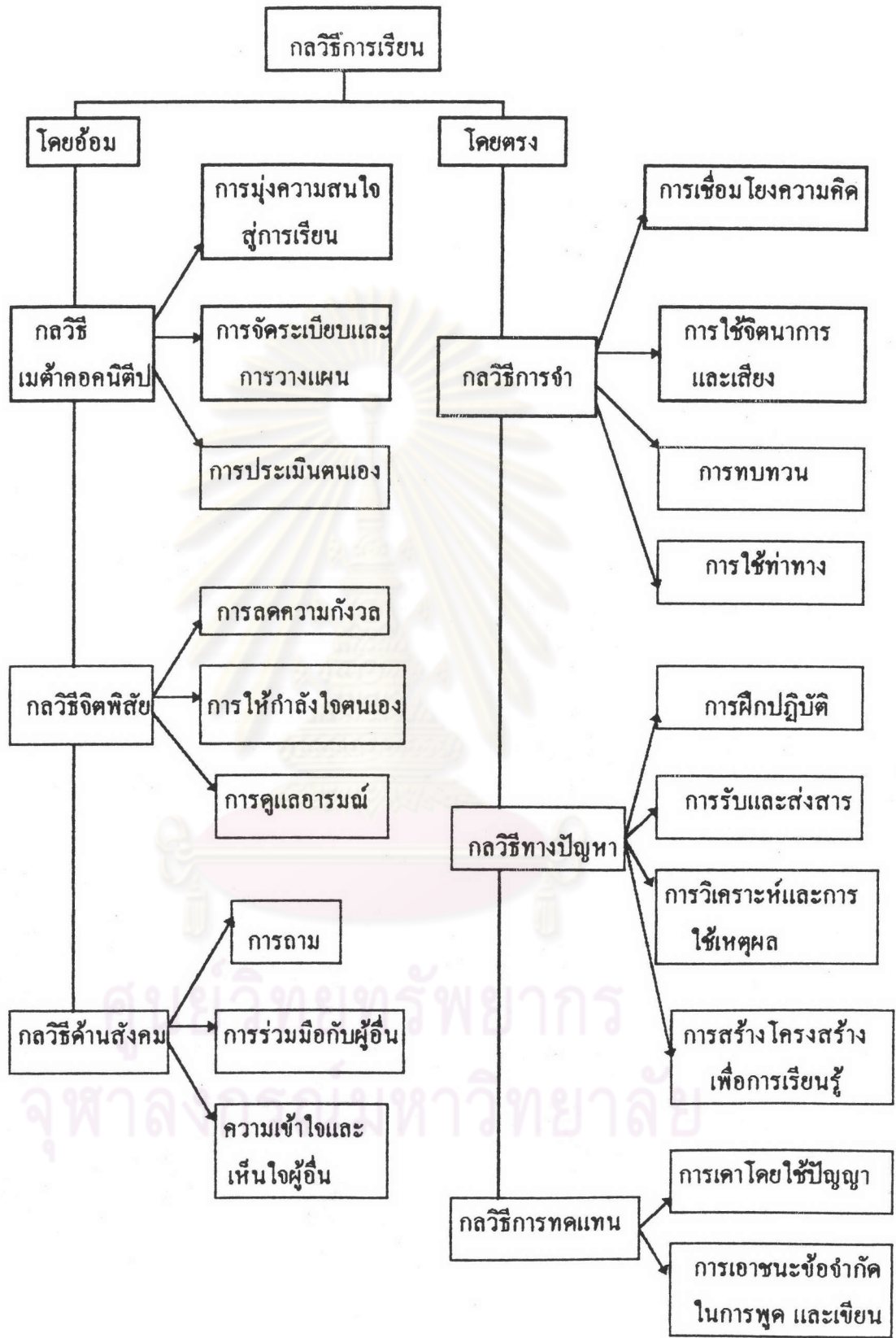
ในการจำแนกองค์ประกอบของกลวิธีการเรียนทางภาษา ทั้ง 6 ประการข้างต้นนี้ ออกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990: 37, 135) ยังได้แบ่งกลุ่มกลวิธีการเรียนดังกล่าวออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลวิธีโดยตรง (Direct Strategies) และกลวิธีโดยอ้อม (Indirect Strategies) กลวิธีโดยตรง หมายถึง กลวิธีที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวภาษาที่เรียน กลวิธีนี้ต้องอาศัยกระบวนการประมวลข้อมูลความรู้ภายในสมองผู้เรียนเป็นสำคัญ กลวิธีโดยตรงประกอบด้วย กลวิธีการจำ กลวิธีทางปัญญา และกลวิธีการทดแทน

กลวิธีโดยอ้อม หมายถึง กลวิธีที่สนับสนุนและกำกับดูแลวิธีการเรียนรู้ โดยมีได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวภาษาที่เรียน กลวิธีโดยอ้อมสามารถนำไปใช้ได้กับการเรียนทักษะทางภาษาทั้ง 4 อย่าง คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน กลวิธีนี้ ได้แก่ กลวิธีเมตาคอนนิติป กลวิธีจิตพิสัย และกลวิธีด้านสังคม

สำหรับแนวการจัดองค์ประกอบของกลวิธีการเรียนของ ออกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990: 37-173) ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการเรียนลักษณะหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ สามารถสรุปเป็นแผนภาพ โดยมีองค์ประกอบหลัก ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 1 การจัดองค์ประกอบของกลวิธีการเรียนของออกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990)

การจัดองค์ประกอบของกลวิธีการเรียนภาษาของชามอท (Chamot, 1987) และ ออกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990) มีแนวการจัดที่สอดคล้องกับไวน์สไตน์ และเมเยอร์ (Weinstein and Mayer, 1986) ซึ่งจัดองค์ประกอบของกลวิธีการเรียนรู้สำหรับวิชาทั่วไป ทั้งนี้ นักวิชาการ คังกล่าวชี้แนะความคิดทางจิตวิทยากลุ่มปัญญานิยมเช่นเดียวกัน จึงกำหนดองค์ประกอบย่อย หลายอย่างที่มีคุณลักษณะคล้ายกัน

อย่างไรก็ตาม ยังมีนักการศึกษาและนักวิชาการเป็นจำนวนมากที่จัดองค์ประกอบของ กลวิธีการเรียนในลักษณะที่ต่างกันออกไป ซึ่งส่วนมากจะเป็นการเสนอองค์ประกอบของกลวิธีการ เรียนโดยเลือกสรรเฉพาะองค์ประกอบที่ตนสนใจและนำมาจัดทำเป็นโปรแกรมหรือรายวิชาเพื่อ ฝึกฝนให้กับนักเรียน โดยมีชื่อว่า ทักษะการเรียน องค์ประกอบของกลวิธีการเรียนหรือทักษะการ เรียน ที่นิยมนำมาฝึกให้กับนักเรียน ได้แก่ การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ การจดบันทึกและการ เขียน การจัดเวลา การจำ นิัยการเรียนที่ดี และการสอบ

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้มีผู้ทำการ วิจัยไว้มากทั้งที่เป็นกลวิธีการเรียนโดยรวมและที่เป็นองค์ประกอบย่อยของกลวิธีการเรียน ซึ่ง สามารถสรุปได้ดังนี้

อัจฉรา วงศ์โสธร และเสาวภา จึงพัฒนาพงษ์ (2524) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับทักษะการ เรียนของนักศึกษาไทย พบว่า คะแนนทักษะการเรียนมีความสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) ซึ่งเป็นครุฑรชนีของผลสัมฤทธิ์ในการเรียน

เวค (Wade, 1983; cited by Gee and Rakow, 1991: 105) ได้ศึกษางานวิจัยหลายเรื่อง พบว่า การบูรณาการการอ่านเข้ากับทักษะการเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ สโนดแกรส (Snodgrass, 1989) ได้วิจัย เรื่องการใช้ทักษะการเรียนของ นักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษ (Talented Students) ในมหาวิทยาลัยลามามาบาประเทศสหรัฐ อเมริกา พบว่า ทักษะการเรียนมีความสัมพันธ์กับเกรดเฉลี่ยของผู้เรียน และทักษะการเรียน สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

ในส่วนขององค์ประกอบย่อยของกลวิธีการเรียนได้มีงานศึกษาวิจัยที่แสดงให้เห็นถึง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของกลวิธีการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นจำนวน มาก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จะขอกกล่าวถึงพอเป็นสังเขป ดังนี้

การเชื่อมโยงความคิด จินตนาการและเสียง และการใช้ท่าทาง ผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรของกลวิธีการเรียนนี้ คือ โบเวอร์ (Bower, 1972; cited by Devine, 1981) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการจำ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยศึกษางานวิจัยที่ใช้วิธีการจำแบบหนึ่งที่เรียกว่า วิธีเชื่อมโยงสถานที่ Method of Loci) ซึ่งเป็นวิธีการจำสิ่งของโดยนึกเชื่อมโยงกับสถานที่ ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนที่ใช้วิธีการจำแบบเชื่อมโยงสถานที่ สามารถจำได้ดีกว่าผู้เรียนที่ไม่ใช้วิธีดังกล่าว

กลวิธีการจำ ซึ่งประกอบด้วยกลวิธีย่อยคือการเชื่อมโยงความคิด จินตนาการและเสียง และการใช้ท่าทาง เป็นกลวิธีที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้เนื่องจากความจำเป็นพื้นฐานความรู้ของความสามารถทางสมองหรือความคิดในระดับที่สูงขึ้นไป เช่น การคิด การวิเคราะห์ หรือการใช้เหตุผล อาจต้องมีการคาดคะเนหรือคาดเดาในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ ถ้าหากพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนอยู่ในระดับพอเพียง การคาดคะเนหรือคาดเดาส่งต่าง ๆ ในบริบทหนึ่งก็น่าจะถูกต้อง

จากการศึกษาทฤษฎี หลักการ งานวิจัยและข้อมูลเชิงประจักษ์ ทำให้ผู้วิจัยมีแนวโน้มที่จะเชื่อว่า การเชื่อมโยงความคิด จินตนาการและเสียง และการใช้ท่าทาง ส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านการรับและส่งสาร ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในสิ่งที่เรียน และผ่านการเดาโดยใช้ปัญญา

การทบทวน จากงานวิจัยของอัลเฟรด (Alfred, 1991) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนของนักเรียนที่เรียนอยู่ที่บ้าน (Homebound Students) ระดับมัธยมศึกษา พบว่า การตอบคำถามท้ายบท และการตอบคำถามที่ครูจัดทำ ซึ่งถือว่าการทบทวนลักษณะหนึ่งช่วยให้นักเรียนทำคะแนนในการสอบได้ดีขึ้น

การทบทวน เป็นวิธีการเรียนที่ส่งเสริมให้เกิดการจำ เพราะเมื่อผู้เรียนได้เรียนความรู้ใหม่ และมีโอกาสฟัง อ่าน หรือคิด ทบทวนซ้ำอีก ก็จะเกิดความจำและความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น และในทางปฏิบัติ การทบทวนบทเรียน มักจะใช้วิธีการกระทำซ้ำ ๆ เช่นอ่านเนื้อหาในบทเรียนซ้ำ ๆ หรือการฝึกสนทนากับผู้อื่น ซึ่งเกี่ยวข้องกับกลวิธีการฝึกปฏิบัติ ดังนั้น การทบทวนจึงมีส่วนสัมพันธ์กับการฝึกปฏิบัติ

จากการศึกษาทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลเชิงประจักษ์ ทำให้ผู้วิจัยมีแนวโน้มที่จะเชื่อว่า การทบทวน ส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านการจำและการฝึกปฏิบัติ

การฝึกปฏิบัติ ได้มีผู้ศึกษาในเรื่องนี้ พบว่า นักเรียนระดับเกรด 4 สามารถจำภาพที่กำหนดได้ดีโดยวิธีการท่องซ้ำ ๆ หรือวิธีการซ้ำทวน (Rehearsal Strategies) (Flavell, Friedrichs, and Hoyt, 1970; Appel, Cooper, McCarrell, Sims Knight, Yussen, and Flavell, 1972; Cited by Weinstein and Mayer, 1987: 317-318)

การฝึกปฏิบัติ ซึ่งเป็นเรื่องของการกระทำซ้ำ ๆ การจำประโยคที่ใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน การฝึกฟังหรืออ่านภาษาที่เรียนในชีวิตประจำวัน เช่น การฟังวิทยุที่พูดภาษาอังกฤษ หรืออ่านหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ กิจกรรมเหล่านี้เป็นการส่งเสริมให้เกิดความรู้ความจำได้เป็นอย่างดี รวมทั้งผู้เรียนจะต้องใช้วิธีการเรียนในลักษณะของการเคาะเพื่อช่วยให้ฟังหรืออ่านภาษาอังกฤษได้เข้าใจเร็วขึ้น

จากการศึกษาทฤษฎี หลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยมีแนวโน้มที่จะเชื่อว่า การฝึกปฏิบัติ ส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านการเชื่อมโยงความคิด จินตนาการ และเสียงและการใช้ท่าทาง ซึ่งเป็นเรื่องของการจำ และผ่านการเคาะโดยใช้ปัญญา

การจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ ผู้ที่ทำการศึกษาในเรื่องนี้ คือ อีลวาร์ด (Alyward, 1990) โดยได้ฝึกทักษะการเรียน หรือกลวิธีการเรียนด้านการย่อความ (Summarizing) และการทำนาย (Predicting) ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกกลวิธีด้านการย่อความ และด้านการทำนายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกกลวิธีดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ

การจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยวิธีการเรียนย่อย ได้แก่ การจดบันทึก การย่อความ และการขีดเส้นใต้หรือทำเครื่องหมายแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่เรียนนั้นสำคัญ วิธีการเรียนดังกล่าวนี้ มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการทบทวนบทเรียนและการจำ เพราะการที่ผู้เรียนจดบันทึก ย่อความ หรือขีดเส้นใต้สิ่งที่อ่าน นับว่าเป็นการทบทวนบทเรียนเช่นกัน ซึ่งการกระทำเช่นนี้ หากเป็นไปอย่างจริงจังและเหมาะสม ก็จะช่วยให้เกิดการจำสิ่งที่เรียนเป็นอย่างดี

จากทฤษฎี หลักการ งานวิจัยและข้อมูลเชิงประจักษ์ ทำให้ผู้วิจัยมีแนวโน้มที่จะเชื่อว่าการจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลทางอ้อม โดยผ่านการทบทวน และการเชื่อมโยง ความคิด จินตนาการ และเสียงและการใช้ท่าทาง

การรับและส่งสาร เป็นวิธีการเฉพาะที่ผู้เรียนใช้ในการจับใจความสำคัญของสิ่งที่อ่านและฟัง มีผู้ศึกษาวิจัยในเรื่องนี้กันมาก อาทิเช่น นีล (Neal, 1986) ได้สำรวจความคิดเห็นของครูสอนระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการสอนทักษะการเรียนรู้ด้านการอ่านให้กับนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูทุกคนมีความเห็นว่า “การจับใจความสำคัญ” เป็นทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดในบรรดาทักษะการเรียนรู้ด้านการอ่าน

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัย ทำให้สันนิษฐานได้ว่าการฝึกปฏิบัติ การจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ และการรับและส่งสารจะมีผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การเคาะโดยใช้ปัญญา จากงานวิจัยของอีลวาร์ด (Aylward, 1990) ซึ่งทดลองฝึกกลวิธีการทดแทน อันได้แก่ การทำนาย และการอ้างอิง ซึ่งเป็นเทคนิคของกลวิธีการเคาะโดยใช้ปัญญาให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการฝึกกลวิธีการทดแทนมีความเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกกลวิธีการดังกล่าว

การเคาะโดยใช้ปัญญาเป็นกลวิธีที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพยายามเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านโดยใช้บริบทที่อยู่ใกล้เคียงเป็นเครื่องช่วย ถ้าผู้เรียนพยายามฝึกฝนกลวิธีการเรียนนี้อยู่เสมอ จะทำให้สามารถอ่านหรือฟังข้อความภาษาอังกฤษได้เข้าใจรวดเร็วยิ่งขึ้น จะรู้จักจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่ฟังหรืออ่านได้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับทกลวิธีการทดแทน ทำให้ผู้วิจัยมีแนวโน้มที่จะเชื่อว่า วิธีการเคาะโดยใช้ปัญญาส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับออกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990: 51) ที่จัดให้กลวิธีการทดแทนเป็นกลวิธีโดยตรงในการเรียนทักษะทางภาษา และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านการรับและส่งสารซึ่งเป็นกลวิธีการเรียนที่เกี่ยวข้องกับการจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและฟัง

การจัดระเบียบและการวางแผน งานวิจัยที่สามารถนำมาอ้างอิงได้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดเวลาของผู้เรียน ซึ่งออกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990: 156) ถือว่าเป็นวิธีการหนึ่งของการจัดระเบียบและการวางแผนในการเรียนรู้ ผู้วิจัยเรื่องนี้ คือ โลท์ (Light, 1991) ได้ทำการวิเคราะห์การใช้เวลาของนักศึกษาปีแรกในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) ผลการวิจัยครั้งนี้ใน

บทคัดย่อของงานวิจัยไม่ได้รายงานถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ ไล้ท์ ได้ให้ความสำคัญอย่างมากในเรื่องการใช้เวลาของนักศึกษา โดยได้เสนอแนะฝ่ายจัดโปรแกรมที่ให้คำปรึกษานักศึกษาใหม่ ให้ดำเนินการในหลายสิ่ง โดยมีความเชื่อมั่นว่า การรู้จักใช้เวลาอย่างเหมาะสมจะช่วยให้นักศึกษาใหม่ประสบความสำเร็จในการเรียน

การจัดระเบียบและการวางแผนเป็นกลวิธีการเรียนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง โดยการรู้จักการวางแผน เช่น แบ่งเวลา และการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการเรียน การพยายามศึกษาว่าจะทำอย่างไรจึงจะเรียนรู้ภาษาได้ดี รวมทั้งพยายามที่จะแสวงหาโอกาสเพื่อฝึกทักษะทางภาษา การที่ผู้เรียนรู้จักใช้กลวิธีการเรียนด้านนี้สำหรับเนื้อหาและทักษะทางภาษา ซึ่งก็แสดงว่าผู้เรียนคนนั้นจะรู้จักแบ่งเวลาเพื่อพักผ่อน และออกกำลังกาย ซึ่งช่วยให้มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ และใช้เวลาในการทบทวนบทเรียน ทำการบ้านอย่างสม่ำเสมอ และฝึกทักษะทางภาษาเป็นประจำ และอาจมีการจดบันทึก ข้อความ หรือขีดเส้นใต้ เพื่อให้จำและเข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น ซึ่งวิธีการต่าง ๆ ของกลวิธีการจัดระเบียบและการวางแผนเป็นสิ่งที่มิประโยชน์มากต่อผู้เรียน ซึ่งหากผู้เรียนได้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและจริงจังก็จะประสบความสำเร็จในการเรียนได้

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สันนิษฐานได้ว่า การจัดระเบียบและการวางแผนจะส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านการทบทวน การฝึกปฏิบัติ การจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ และการรับและส่งสาร

การประเมินตนเอง จากผลการวิจัย โดยอาวูธ วาจาสัตย์ (2533) ซึ่งทำการศึกษา การใช้กลวิธีการเรียนด้านต่างๆ ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนิสิตปีหนึ่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ผู้เรียนที่ใช้กลวิธีการเรียนด้านการใช้ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียนภาษาเป็นครู หรือการประเมินตนเอง โดยที่ผู้เรียนพยายามหาสาเหตุของข้อบกพร่องของตนเอง และหาทางปรับปรุงแก้ไข นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิตกลุ่มที่เรียนเก่งมากใช้กลวิธีนี้มากกว่ากลุ่มปานกลางและกลุ่มอ่อนอย่างมีนัยสำคัญ

การประเมินตนเอง เป็นกลวิธีการเรียนที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลการเรียนรู้ของตนเอง และการประเมินการเรียนของตนเองว่ามีความก้าวหน้ามากขึ้นหรือไม่เพียงใด การที่ผู้เรียนรู้จักสังเกตข้อบกพร่องของตนในการเรียนภาษาทำให้พยายามหาวิธีการปรับปรุงแก้ไข โดยการวางแผนการเรียนของตนให้ดีขึ้น รู้จักการแบ่งเวลาเพื่อการทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ เช่น มี

การฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียนมากขึ้น ในการอ่านผู้เรียนก็จะพยายามทำความเข้าใจสิ่งที่อ่าน อาจต้องใช้วิธีการเคอย่างมีเหตุผล เพื่อช่วยให้จับใจความของเรื่องที่อ่านและฟังได้ พร้อมทั้งมีการจดบันทึก หรือทำเครื่องหมายเพื่อให้จำและเข้าใจสิ่งที่อ่านได้รวดเร็วขึ้น และเมื่อได้ใช้ความพยายามในการเรียนและฝึกทักษะทางภาษาไปมากพอสมควรแล้วก็จะประเมินความก้าวหน้าของตนว่าได้เรียนรู้ไปมากขึ้นเท่าไร ซึ่งเมื่อพบว่า ตนเองมีความรู้และทักษะมากขึ้น ก็จะเกิดกำลังใจ อาจให้กำลังใจตนเองโดยกระทำในสิ่งที่ตนชอบ เช่น ดูภาพยนตร์ หรือดูรายการโทรทัศน์ที่ชื่นชอบ จากนั้นก็ฝึกฝนทักษะทางภาษาต่อไป

จากทฤษฎี หลักการ งานวิจัยและข้อมูลเชิงประจักษ์ ทำให้ผู้วิจัยมีแนวโน้มที่จะเชื่อว่าการประเมินตนเอง ส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านการจัดระเบียบและการวางแผนการเรียน การทบทวน การรับและส่งสาร การเคโดยใช้ปัญญา การจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ และการให้กำลังใจตนเอง

การมุ่งความสนใจสู่การเรียน อัลเฟรด (Alfred, 1991) ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจ โดยต้องการทราบว่า นักเรียนที่เรียนหนังสืออยู่กับบ้าน (Homebound Students) ใช้กลวิธีการเรียนอะไรบ้างที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียน และทำคะแนนได้ดีในการสอบ ผลของการวิจัยพบว่า การศึกษาเนื้อหาล่วงหน้า (Previewing) ซึ่งเป็นหนึ่งใน 5 ของกลวิธีที่มีประสิทธิภาพที่ทำให้การเรียนบรรลุเป้าหมาย การศึกษาเนื้อหาล่วงหน้านี้เป็นวิธีการย่อยของการมุ่งความสนใจสู่การเรียน

การมุ่งความสนใจสู่การเรียน เป็นกลวิธีการเรียนที่เกี่ยวข้องกับ การเตรียมการล่วงหน้าและการเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม และการให้ความสนใจทั้งในด้านการมีสมาธิในการเรียนและด้านการให้ความสนใจเฉพาะบางจุดในเรื่องที่เรียน การที่ผู้เรียนใช้กลวิธีการเรียนนี้ในการเรียนภาษา มักจะมีการวางแผนการเรียนที่ดี เพื่อที่จะทราบว่าตนเองจะต้องให้ความสนใจต่อสิ่งใด และเมื่อประสบกับปัญหาในการเรียนหรือสื่อความหมาย ก็จะพยายามถามเพื่อให้เกิดความกระจ่าง นอกจากนี้ความสนใจในการเรียนจะช่วยส่งเสริมให้จำสิ่งที่เรียนได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น เพราะการมีสมาธิช่วยให้สมองทำงานได้ดี และเมื่อผู้เรียนสนใจในการเรียนก็มักจะพยายามศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ รวมทั้งใช้เวลาในการอ่านอย่างพอเพียง และในขณะที่อ่านก็จะต้องมีการจดบันทึก ย่อความหรือขีดเส้นสิ่งที่ควรจำไว้ด้วย และสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ประการหนึ่งในการอ่าน หรือฟังข้อความภาษาต่างประเทศนั้นก็คือ การเคคำศัพท์หรือสำนวนที่ไม่คุ้นเคยเพื่อช่วยให้สามารถเข้าใจเนื้อหาได้รวดเร็วขึ้น

จากทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สันนิษฐานได้ว่า การมุ่งความสนใจสู่การเรียนรู้ ส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและส่งผลทางอ้อมโดยผ่านการจัดระเบียบและการวางแผน การถาม การเชื่อมโยงความคิด จินตนาการและเสียง และการใช้ท่าทาง การเคาะโดยใช้ปัญญา รวมทั้งการจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ และการรับและส่งสาร

การดูแลอารมณ์และลดความกังวล งานวิจัยที่อยู่ในขอบข่ายของกลวิธีนี้ ได้แก่ การศึกษาในเรื่องการจงใจตนเอง โดยมีการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิธีผ่อนคลายอารมณ์ และลดความวิตกกังวล ผู้ทำการวิจัยครั้งนี้ คือ คูเปอร์ (Cooper, 1989) ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกเทคนิคการจงใจตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

การดูแลอารมณ์และลดความกังวล เป็นกลวิธีการเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเอาใจใส่สุขภาพร่างกายและความรู้สึกหรืออารมณ์ของตนเองในขณะที่เรียนภาษา ถ้าหากพบว่า สุขภาพร่างกายเริ่มมีอาการผิดปกติ ซึ่งอาจเกิดจากความเครียดหรือวิตกกังวลในการเรียน ก็จะพยายามหาวิธีการต่าง ๆ ที่ลดความรู้สึกเครียดหรือความกังวลนั้น ผู้เรียนรู้จักใช้กลวิธีการเรียนดังกล่าวนี้ อย่างเหมาะสมถูกต้อง จะช่วยให้มีความสนใจและมีสมาธิในการเรียน รู้จักการจัดระบบและวางแผนการเรียนของตนเองได้ นอกจากนี้ การดูแลอารมณ์และลดความกังวล ช่วยให้ผู้เรียนมีอารมณ์แจ่มใส มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความพร้อมที่จะเรียนรู้หรือฝึกทักษะทางภาษา และกล้าที่จะถามเมื่อเกิดความสงสัยและกระตือรือร้นที่จะเดาคำความหมายของคำ วลี หรือประโยคที่ไม่คุ้นเคย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยความมั่นใจ และมักจะสนใจติดตามและตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเองอยู่เสมอ

จากการศึกษาทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สันนิษฐานได้ว่า การดูแลอารมณ์และลดความกังวล ส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านการมุ่งความสนใจสู่การเรียนรู้ และการจัดระเบียบและการวางแผน การให้กำลังใจตนเอง การถาม การเคาะโดยใช้ปัญญา และการประเมินตนเอง

การให้กำลังใจตนเอง ลอคเก และเลทแฮม (Locke and Latham, 1990; cited by Oxford & Shearin, 1994: 20-21) ซึ่งศึกษาเรื่องแรงจูงใจ อธิบายว่า แรงจูงใจขั้นปฏิบัติ เช่น การกำหนดจุดมุ่งหมาย และการคาดหวังในความสำเร็จของตนเอง (Self Efficacy) ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในการกระทำ ซึ่งออกซ์ฟอร์ด และเชียร์น ได้อธิบายเสริมว่าผู้เรียนภาษาที่สองที่มีแรงจูงใจดังกล่าวจะประสบความสำเร็จในการเรียนได้

การให้กำลังใจตนเอง เป็นกลวิธีการเรียนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ตนเองมีกำลังใจ มีความมั่นใจ การรู้จักให้รางวัลตนเอง และการกล้าที่จะใช้ภาษาทั้งที่รู้ว่าอาจมีข้อผิดพลาด ผู้เรียนที่มีความมั่นใจในตนเอง ย่อมกล้าที่จะถาม กล้าที่จะเดาอย่างมีเหตุผล เพื่อให้เข้าใจหรือสามารถจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่เรียนได้ นอกจากการให้กำลังใจตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน พยายามทบทวนบทเรียน และฝึกทักษะทางภาษาสม่ำเสมอแล้ว ผู้เรียนจะเรียนอย่างมีระบบ คือ มีการจดบันทึกสิ่งที่เป็นประเด็นสำคัญ เพื่อช่วยการจำและเข้าใจ

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สันนิษฐานได้ว่า การให้กำลังใจตนเอง ส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านการถาม การเดาโดยใช้ปัญญา การรับและส่งสาร การมุ่งความสนใจสู่การเรียน การทบทวน การฝึกปฏิบัติ การจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ และการจำ

การถาม อาวูธ วาจาสัจย์ (2533) ได้สำรวจและเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำหรับกลวิธีการถามนั้น พบว่า นิสิตกลุ่มเก่งมาก ใช้กลวิธีการเรียนที่เรียกว่า การเข้าร่วมกิจกรรมโดยตรง ซึ่งได้แก่ การถามเพื่อให้อธิบาย หรือให้พูด ซ้ำมากกว่านิสิตกลุ่มเก่ง และนิสิตกลุ่มเก่ง ใช้กลวิธีนี้มากกว่านิสิตกลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อนตามลำดับ

การถาม เป็นกลวิธีการเรียนที่เกี่ยวข้องกับการถามเพื่อความกระจ่าง ซึ่งมักใช้ในการฝึกทักษะ การฟัง และการอ่าน และการถามเพื่อการแก้ไขมักใช้ในการฝึกทักษะการพูด และการเขียน กลวิธีการเรียนดังกล่าวจะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้อื่น เพื่อช่วยตอบข้อสงสัยหรือแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดจากการพูดและการเขียน นอกจากนี้การถามคำถามส่งเสริมให้เข้าใจสิ่งที่ฟังหรืออ่านได้รวดเร็วขึ้น และอาจจะต้องมีการจดบันทึกข้อมูลที่ถามเพื่อให้สามารถจดจำและเข้าใจได้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สันนิษฐานได้ว่า กลวิธีการถามส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจะส่งผลทางอ้อมโดยผ่านการร่วมมือกับผู้อื่น การรับและส่งสาร และการจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้

การร่วมมือกับผู้อื่น การวิจัยของ สตีลส์ (Steals, 1989) ซึ่งได้นำกลวิธีการร่วมมือมาใช้ในการสอนทักษะการอ่านและการเขียนวิชาทางภาษา ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีความร่วมมือ มีคะแนนการอ่านสูงขึ้น หลังจากที่เรียนโดยมีการทำงานร่วมกัน

การร่วมมือกับผู้อื่น เป็นกลวิธีการเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาร่วมกันกับเพื่อน โดยอาจทำกิจกรรมทางภาษาเช่น เล่นเกมส์ บทบาทสมมุติ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่พัฒนาความสามารถในการร่วมมือกับเพื่อนในขณะที่ฝึกทักษะทางภาษา และเกี่ยวข้องกับการร่วมมือกับผู้รู้ในภาษาที่ผู้เรียนเรียนอยู่ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ภาษาจากผู้ที่ชำนาญหรือเป็นเจ้าของภาษานั้น กลวิธีการเรียนนี้ช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะทางภาษาในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ และเมื่อมีกิจกรรมทางภาษาร่วมกับผู้อื่น ผู้เรียนจะต้องอ่านข้อมูลต่าง ๆ อย่างรวดเร็วให้เข้าใจเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในกิจกรรมนั้น เช่น กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร เป็นต้น นอกจากนี้การร่วมมือกับผู้อื่น ผู้เรียนจะต้องรู้จักวางแผนเวลาและเตรียมการณ้ด้านเนื้อหาภาษาก่อนที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลเชิงประจักษ์ ทำให้สันนิษฐานได้ว่า การร่วมมือกับผู้อื่นส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านการฝึกปฏิบัติ การรับและส่งสาร และการจัดระเบียบและการวางแผน

จากสภาพการณ์ที่ผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ดังรายงานการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ และหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ซึ่งต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น และจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการเรียน พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตัวแปรหนึ่ง ได้แก่ กลวิธีการเรียน ตัวแปรนี้แม้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปัจจุบันก็ได้ให้ความสนใจโดยได้เน้นเรื่องของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามในแวดวงการศึกษาาระดับมัธยมศึกษา ยังไม่ได้มีการนำแนวคิดเรื่องวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และโรงเรียนมัธยมศึกษาก็ไม่ได้มีการสอนหรือฝึกกลวิธีการเรียนให้กับนักเรียนอย่างเป็นระบบเท่าที่ควร ผลจึงปรากฏว่า นักเรียนส่วนมากขาดกลวิธีการเรียนที่เหมาะสมและนิสัยการเรียนก็ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ โดยหลักการและการปฏิบัติแล้ว ถ้าหากผู้เรียนได้รับการฝึกฝนหรือพัฒนาวิธีการเรียนอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพแล้ว เขาก็จะเป็นผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนได้ แต่การที่จะพัฒนาวิธีการเรียนให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพดังกล่าวนั้น นับว่ายังมีปัญหาอุปสรรคไม่น้อย เพราะตัวแปรกลวิธีการเรียนมีอยู่เป็นจำนวนมาก และยังไม่ทราบแน่ชัดว่าตัวแปรใดส่งผลทางตรงต่อผลการเรียนมากน้อยเพียงใด จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการเรียน หรือทักษะการเรียนเท่าที่ผ่านมา พบว่า ได้มีการศึกษาตัวแปรกลวิธีการ

เรียนเฉพาะบางตัวที่ผู้วิจัยแต่ละคนสนใจอย่างเป็นอิสระ กล่าวคือ ไม่ได้นำตัวแปรมาเปรียบเทียบกับกัน ในลักษณะที่เป็นภาพรวมซึ่งจะทำให้สามารถเข้าใจอิทธิพลของตัวแปรกลวิธีการเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรกลวิธีการเรียนทางภาษา โดยจะทำการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรกลวิธีการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ว่ามีความสัมพันธ์กันในลักษณะใด และตัวแปรใดส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อจะได้คัดสรรตัวแปรที่ส่งผลต่อผลการเรียนในระดับสูง ไปพัฒนาผู้เรียน โดยการนำเสนอแนวคิดและตัวอย่างกิจกรรมการเรียนการสอนกลวิธีการเรียนให้แก่ นักเรียนต่อไป

สำหรับตัวแปรกลวิธีการเรียนที่นำมาศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาจากตัวแปรกลวิธีการเรียนทางภาษาตามแนวความคิดของออกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990) เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า การกำหนดองค์ประกอบกลวิธีการเรียนของออกซ์ฟอร์ด มีความครอบคลุมวิธีการเรียนวิชาทั่วไป และการเรียนภาษาต่างประเทศ หรือวิชาภาษาอังกฤษอย่างครบถ้วนและเหมาะสม ซึ่งการศึกษาวิจัยตัวแปร กลวิธีการเรียนในลักษณะที่เป็นภาพรวมเช่นนี้ ยังไม่พบว่า มีผู้ใดได้กระทำมาก่อน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา และตัวแปรที่นำมาศึกษาจัดว่าเป็นตัวแปรที่ส่งเสริมและพัฒนาให้กับนักเรียนได้ ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ครูพัฒนากลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลคืออย่างมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

การที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพราะพิจารณาเห็นว่า นักเรียนระดับชั้นนี้มีประสบการณ์ในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นเวลานานพอสมควร กล่าวคือ มีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษมากพอที่จะสื่อความหมายได้ดี และมีวุฒิภาวะสูงพอที่จะสร้างหรือเลือกใช้กลวิธีการเรียนได้หลากหลายและเหมาะสมกับตนเอง จึงน่าจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการทำวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการเรียน

✓ สำหรับเหตุผลของการเลือกศึกษากับนักเรียนในกรุงเทพมหานคร เพราะพิจารณาเห็นว่า นักเรียนในกรุงเทพมหานคร มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้มากกว่านักเรียนในต่างจังหวัด เช่น มีโอกาสได้พบปะและสนทนากับชาวต่างประเทศมากกว่า ได้พบเห็นและฟังภาษาอังกฤษจากสื่อมวลชนและแหล่งวิทยาการที่ทันสมัยและน่าสนใจมากกว่า จึงน่าจะมีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะทางภาษาและใช้กลวิธีการเรียนเพื่อช่วยในการเรียนภาษาอังกฤษได้ดี

ยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการเหมาะสมที่ผู้วิจัยจะศึกษาเกี่ยวกับการใช้กลวิธีการเรียนของนักเรียนใน
กรุงเทพฯ ดังกล่าวนี้

อย่างไรก็ตาม เพื่อความสะดวก และเหมาะสมบางประการสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย
จึงได้คัดเลือกและปรับเปลี่ยนโดยการยุบรวมตัวแปรบางตัวจากความคิดของออกซ์ฟอร์ด (Oxford,
1990) ดังนี้

1. ยุบรวมตัวแปรวิธีการเชื่อมโยงความคิด การใช้จินตนาการและเสียง และการใช้
ท่าทาง ซึ่งเป็นตัวแปรกลวิธีการจำ เข้าไว้ด้วยกัน

2. ยุบรวมตัวแปรกลวิธีการลดความกังวล และการดูแลอารมณ์ ซึ่งเป็นตัวแปรของ
กลวิธีจิตพิสัย เข้าไว้ด้วยกัน

การยุบรวมตัวแปรกลวิธีการเรียนทั้งสองกลุ่มดังกล่าว เนื่องจากผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า
วิธีการเหล่านี้ใช้เทคนิคเฉพาะที่คล้ายคลึงกัน และในแต่ละวิธีการ ต่างก็มีเทคนิคเฉพาะไม่มากนัก
ซึ่งถ้าจะสำรวจหรือวัดการใช้เทคนิคเฉพาะในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ก็จะไม่
ชัดเจน กล่าวคือ เทคนิคที่ต้องการวัด อาจไม่ปรากฏออกมาเป็นข้อมูลเพื่อให้นักศึกษา ดังนั้น การ
รวมตัวแปรของกลวิธีการเรียนบางตัวไว้ด้วยกันในลักษณะดังกล่าว จะช่วยให้สามารถวัดตัวแปร
ของกลวิธีนั้นได้สะดวกและชัดเจนยิ่งขึ้น

เหตุผลการตัดตัวแปรบางตัวออก โดยไม่ได้นำมาศึกษาวิจัยในครั้งนี้

3. ตัดตัวแปรการวิเคราะห์และการใช้เหตุผล ซึ่งเป็นตัวแปรของกลวิธีทางปัญญาออก
เนื่องจากตัวแปรการวิเคราะห์และการใช้เหตุผล ประกอบด้วยเทคนิคเฉพาะ ได้แก่

3.1 การใช้เหตุผลเชิงนิรนัย (Reasoning Deductively) ซึ่งเป็นเรื่องของการนำ
กฎเกณฑ์ทางภาษามาใช้ในการเรียนหรือแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ เช่น การใช้กฎไวยากรณ์มา
แต่งประโยคใหม่ให้ถูกต้อง ซึ่งผู้เรียนจะต้องเรียนรู้กฎเกณฑ์ไวยากรณ์ให้เข้าใจแล้วนำมาประยุกต์
ใช้ในสถานการณ์อื่น แนวการปฏิบัติเช่นนี้จัดเป็นแนวความคิดของกลุ่มทฤษฎีไวยากรณ์แบบ
ปริวรรต (Transformation - Generative Grammar) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจด้าน
ไวยากรณ์ของภาษาก่อนแล้วให้นำกฎเกณฑ์ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ แม้ว่าวิธีการดังกล่าว
จะมีประโยชน์และมีความสำคัญ แต่แนวโน้มการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันได้เน้นการ
สอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ที่ให้ความสำคัญกับความสามารถในการ
ใช้ภาษาในสถานการณ์จริงหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริง และจากการสัมภาษณ์ครูและนักเรียน

จำนวนหนึ่ง พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้นำกฎเกณฑ์ทางภาษาไปใช้โดยตรง แต่มักจะใช้วิธีการจำโครงสร้างของคำหรือประโยคมากกว่า

3.2 การวิเคราะห์คำหรือสำนวนของภาษา (Analyzing Expressions) ซึ่งเป็นเรื่องของการนำคำวลี หรือประโยคมาวิเคราะห์หรือแยกย่อยเพื่อพิจารณาความหมายในแต่ละส่วนประกอบ อันนำไปสู่ความหมายรวม เช่น การรู้จักจำแนกรากคำ (Root) ออกจากวิภัต (Prefix) และปัจจัย (Suffix) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจความหมายของคำได้ง่ายขึ้น วิธีการเรียนลักษณะนี้อาจกล่าวได้ว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษามีการกระทำกันน้อยมาก และการเรียนการสอนในเรื่องนี้มีน้อยเช่นกัน และจากการสัมภาษณ์ครู และนักเรียนเกี่ยวกับการวิเคราะห์คำและสำนวนของภาษาดังกล่าว พบว่า ไม่ค่อยมีการฝึกฝนหรือปฏิบัติกันในโรงเรียนมัธยมศึกษา

3.3 การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Analyzing Contrastively) ซึ่งเป็นเรื่องของการเปรียบเทียบองค์ประกอบของภาษาที่เรียนกับภาษาแม่โดยการเปรียบเทียบเสียง คำ โครงสร้าง หรือประโยค ตัวอย่างเช่น คำทับศัพท์ และคำยืม สามารถเปรียบเทียบกันได้ เช่น โชว์ (Show) สมาร์ท (Smart) สไตล์ (Style) ฯลฯ หรือเปรียบเทียบในลักษณะความแตกต่าง เช่น การเรียงคำภาษาไทยเขียน หรือพูดว่า “หมวกแดง” ภาษาอังกฤษเขียนหรือพูดว่า “red hat” กลวิธีการเปรียบเทียบเช่นนี้ จากการสัมภาษณ์ครูและนักเรียนพบว่า ผู้เรียนไม่ค่อยได้นำมาใช้ในการเรียนภาษาเท่าใดนัก

3.4 การแปล (Translation) ซึ่งในเรื่องของการแปลคำ วลี ประโยค หรือข้อความ จากภาษาที่เรียนมาเป็นภาษาแม่ การแปลเป็นความสามารถในระดับสูง ผู้แปลที่มีความสามารถจะมีความรู้ทั้งสองภาษา การแปลชนิดคำต่อคำ ประโยคต่อประโยคจะไม่ช่วยให้เข้าใจความหมายได้ถูกต้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนในระดับสูง ดังนั้น นักการศึกษาส่วนใหญ่จึงแนะนำให้ผู้เรียนนึกหรือคิดเป็นภาษาต่างประเทศทันทีเมื่อจะพูดหรือเขียนภาษานั้น กล่าวคือ นักเรียนไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ก็ให้นึกหรือคิดเป็นภาษาอังกฤษโดยไม่ต้องนึกคำ หรือประโยคเป็นภาษาไทยก่อนแล้วแปลเป็นภาษาอังกฤษ แต่ในสภาพความเป็นจริง จากการสัมภาษณ์ครูและนักเรียน พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เมื่อจะพูดหรือเขียนภาษาอังกฤษ มักจะนึกหรือคิดเป็นภาษาไทยก่อนจึงจะแต่งคำหรือประโยคภาษาอังกฤษ ดังนั้นถ้าหากจะสำรวจการใช้วิธีการแปลในการเรียนภาษาของนักเรียน ก็จะพบว่านักเรียนส่วนมากใช้วิธีการแปลชนิดคำต่อคำโดยนึก

หรือคิดเป็นภาษาไทยก่อน แล้วจึงแต่งประโยคเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาที่ต้องปรับปรุงแก้ไขกันไป

3.5 การถ่ายโอน (Transferring) ซึ่งเป็นเรื่องของการใช้ความรู้เดิมในภาษาของตนเอง มาช่วยเสริมการเรียนรู้ภาษาใหม่ เช่น อาจใช้ความรู้เกี่ยวกับชนิดของคำในภาษาไทย มาใช้ในการจำหรือทำความเข้าใจ Part of Speech ในภาษาอังกฤษ ซึ่งได้แก่ คำนาม (Noun)สรรพนาม (Pronoun) คุณศัพท์ (Adjective) วิเศษณ์ (Adverb) กริยา (Verb) บุรพบท (Preposition) สันธาน (Conjunction) และอุทาน (Interjection) ชนิดของคำทั้งสองภาษานี้ มีลักษณะคล้ายกัน และทำหน้าที่เช่นเดียวกัน แต่ก็มีองค์ประกอบของภาษาทั้งสองแตกต่างกันหลายประการ ซึ่งต้องระมัดระวังในการถ่ายโอนความรู้ไปใช้ในการเรียนรู้ภาษาคำดังกล่าว จากการสัมภาษณ์ครูและนักเรียน พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาไม่ค่อยใช้วิธีการถ่ายโอนความรู้ลักษณะที่กล่าวข้างต้นในการเรียนภาษาอังกฤษ

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเรียนย่อยหรือเทคนิคเฉพาะของกลวิธีการวิเคราะห์และการใช้เหตุผลข้างต้นนี้ ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาไม่ได้ใช้วิธีการเรียนย่อยต่าง ๆ ดังกล่าวเท่าที่ควร ถ้าหากจะทำการสำรวจหรือวัดความถี่ของการใช้กลวิธีการเรียนเหล่านี้ ก็อาจจะไม่ปรากฏข้อมูลออกมาให้เห็นชัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอิทธิพลของแนวความคิดในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่เน้นด้านความคล่องแคล่ว (Fluency) มากกว่าความถูกต้อง (Accuracy) ในการใช้ภาษา นอกจากนี้ยังไม่พบงานวิจัยที่บ่งชี้ว่าตัวแปรกลวิธีการเรียนด้านการวิเคราะห์ และการใช้เหตุผลนี้มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

อย่างไรก็ตาม ตัวแปรกลวิธีการวิเคราะห์และการใช้เหตุผลในการเรียนภาษา ก็มีความสำคัญอยู่มาก ซึ่งควรที่จะได้มีการศึกษาวิจัยและส่งเสริมพัฒนาให้กับผู้เรียนให้มากขึ้นในโอกาสต่อไป

4. tactic การเอาชนะข้อจำกัดในการพูดและการเขียน ซึ่งเป็นตัวแปรที่จัดอยู่ในกลวิธีการทดแทนออก เนื่องจากเทคนิคเฉพาะในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของตัวแปรนี้ ซึ่งได้แก่ การเปลี่ยนรหัส (Code Switching) หรือการเปลี่ยนไปใช้ภาษาแม่แทนคำในภาษาต่างประเทศ การขอความช่วยเหลือจากคู่สนทนาหรือผู้รู้ในขณะที่ประสบปัญหาในการสื่อความหมาย การใช้ท่าทางหรือการแสดงใบ้ (Gesture or Mime) แทนคำพูดในการสื่อความหมาย การหลีกเลี่ยงการสื่อสารเมื่อคาดว่าจะเกิดปัญหาและการเลือกหัวข้อในการพูดหรือเขียน เป็นเทคนิค

หรือวิธีการที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในประเทศไทยไม่ค่อยได้นำมาใช้กัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโอกาสที่นักเรียนจะใช้ทักษะการพูดหรือการเขียนภาษาอังกฤษมีไม่มากนัก และลักษณะนิสัยของเด็กไทยที่ไม่ค่อยกล้าแสดงออก นอกจากนี้ยังไม่พบงานวิจัยที่บ่งชี้ว่าตัวแปรการเอาชนะข้อจำกัดในการพูดและเขียน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศ อย่างมีนัยสำคัญ

อนึ่งการนำตัวแปรทางกลวิธีการเรียนมาศึกษาและวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรกลวิธีการเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ตัวแปรย่อยของกลวิธีการเรียนในลักษณะที่เป็นอิสระ โดยไม่จัดเข้ากลุ่มในกลวิธีการเรียนทั้ง 6 กลวิธีตามแนวความคิดของออกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990) ทั้งนี้ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าตัวแปรย่อยบางตัวของกลวิธีการเรียน 6 กลุ่มดังกล่าว ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันแม้ว่าจะอยู่ในกลวิธีการเรียนเดียวกัน ตัวอย่างเช่น ตัวแปรการให้กำลังใจตนเอง ส่งผลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ขณะที่ตัวแปรการดูแลอารมณ์และการลดความกังวล ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัว ต่างก็เป็นตัวแปรย่อยของกลวิธีจิตพิสัย ด้วยกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรกลวิธีการเรียนที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งทางตรงและทางอ้อม
2. เพื่อสร้างรูปแบบ (Model) ของความสัมพันธ์ของตัวแปรกลวิธีการเรียนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ
3. เพื่อนำเสนอกิจกรรมการเรียนการสอนกลวิธีการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวแปรของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

ก. ตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นตัวแปรทำนาย ได้แก่ กลวิธีการเรียนทางภาษาตามแนวความคิดของออกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990) ดังนี้

1. การเชื่อมโยงความคิด จินตนาการและเสียง และการใช้ท่าทาง
2. การทบทวน
3. การฝึกปฏิบัติ
4. การรับและส่งสาร
5. การจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้
6. การเคาโดยใช้ปัญญา
7. การมุ่งความสนใจสู่การเรียนรู้
8. การจัดระเบียบและการวางแผน
9. การประเมินตนเอง
10. การดูแลอารมณ์ และลดความกังวล
11. การให้กำลังใจตนเอง
12. การถามเพื่อขอความช่วยเหลือในการสื่อสาร
13. การร่วมมือกับผู้อื่น

ข. ตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2. ประชากร ประกอบด้วย นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรม
 สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เวลาและสถานที่ที่แตกต่างกันในการทำแบบสำรวจและแบบทดสอบไม่มีผลต่อการทำแบบสำรวจ และแบบทดสอบของกลุ่มตัวอย่าง
2. คะแนนความรู้พื้นฐานวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนในแต่ละโรงเรียนใช้เกณฑ์ในการประเมินผลเหมือนกัน
3. การใช้เทคนิคเฉพาะของกลวิธีการเรียนของนักเรียนในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จะเป็นไปด้วยความตั้งใจเสมอ
4. กลวิธีการเรียนหรือทักษะการเรียนเป็นสิ่งที่วัดได้และสอนให้แก่ผู้เรียนได้

คำจำกัดความของคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ หมายถึง ผลการเรียนรู้ในวิชาภาษาอังกฤษหลักของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งวัดได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กลวิธีการเรียน หมายถึง วิธีการหรือพฤติกรรมของผู้เรียนที่มุ่งพยายามให้เกิดการเรียนรู้ในวิชาที่เรียนได้โดยง่าย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งในการวิจัยนี้หมายถึงคะแนนที่ได้จากแบบสำรวจกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนจากตัวแปรของกลวิธีการเรียน 13 ตัวแปร คือ

1. การเชื่อมโยงความคิด จินตนาการและเสียง และการใช้ท่าทาง หมายถึง วิธีการที่ผู้เรียนนำมาใช้ เพื่อให้สามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้รวดเร็ว และแม่นยำยิ่งขึ้น โดยอาศัยวิธีการ 3 ประการ คือ

(1) การสร้างการเชื่อมโยงความคิด หมายถึง การเชื่อมโยงความรู้ที่เรียน ทั้งความรู้ใหม่และความรู้เดิมเข้าด้วยกันอย่างมีความหมาย ซึ่งประกอบด้วยวิธีการที่เฉพาะ ได้แก่ การจัดกลุ่มคำที่มีคุณสมบัติคล้ายกันเข้าด้วยกัน การเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม และการสร้างคำย่อที่มีความหมายแล้วนำมาแต่งประโยค เพื่อช่วยการจำ

(2) การใช้จินตนาการและเสียง หมายถึง การเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับมโนทัศน์ในความทรงจำโดยอาจนึกถึงภาพ ด้อยคำ หรือสถานที่ที่คุ้นเคย การใช้จินตนาการและเสียงนี้ประกอบด้วยวิธีการที่เฉพาะ ได้แก่ การใช้จินตนาการ การใช้แผนผังเชื่อมโยงความหมาย การใช้คำสำคัญ และการใช้เสียงเพื่อช่วยการจำ

(3) การใช้ท่าทาง หมายถึง การแสดงออกโดยการเคลื่อนไหวร่างกาย หรือแสดงความรู้สึกที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความรู้ใหม่ ซึ่งประกอบด้วยวิธีการที่เฉพาะ ได้แก่ การแสดงออกทางกิริยาท่าทาง หรือความรู้สึกในขณะที่เรียนรู้สิ่งใหม่ และการใช้เทคนิคที่เป็นกลไก ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเคลื่อนไหวเพื่อช่วยการจำ

2. การทบทวน หมายถึง การที่ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาความรู้ที่เรียนไปแล้วอีกครั้งหนึ่งหรือหลายครั้งเพื่อให้สามารถจำหรือเข้าใจสิ่งที่เรียนดียิ่งขึ้น

3. การฝึกปฏิบัติ หมายถึง การที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะทางภาษาในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น เช่น การกระทำซ้ำ ๆ การฝึกออกเสียงและระบบการเขียน การใช้ประโยคซึ่งใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน และการฝึกภาษาในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ เป็นต้น

4. การรับและส่งสาร หมายถึง วิธีการที่ผู้เรียนนำมาใช้เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญ หรือค้นหาข้อมูลเฉพาะในการอ่านข้อความภาษาอังกฤษได้รวดเร็ว รวมทั้งสามารถใช้แหล่งวิทยาการเพื่อการเรียนรู้ทางภาษาได้ดียิ่งขึ้น

5. การจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการที่ผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อช่วยให้เข้าใจสิ่งที่เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการจดบันทึก การย่อใจความสำคัญ และการทำสิ่งที่สำคัญให้เด่นชัดด้วยการขีดเส้นใต้ หรือการทำเครื่องหมายต่าง ๆ

6. การเคาะโดยใช้ปัญญา หมายถึง วิธีการที่ผู้เรียนนำมาใช้ เพื่อช่วยให้สามารถเข้าใจสิ่งที่ฟังและอ่านเป็นภาษาอังกฤษได้ ทั้งที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับตัวภาษา อันได้แก่ ความรู้ด้านคำศัพท์ สำนวน และไวยากรณ์ โดยอาศัยเครื่องชี้แนะทางภาษาและเครื่องชี้แนะอื่น ๆ

7. การมุ่งความสนใจสู่การเรียน หมายถึง การที่ผู้เรียนแสดงออกซึ่งความสนใจและตั้งใจที่จะเรียนรู้ทักษะทางภาษาอย่างจดจ่อและจริงจัง โดยมีการเตรียมตัวล่วงหน้าเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียน รวมทั้งการกำหนดหรือควบคุมความตั้งใจของตนให้มุ่งอยู่กับงานที่จะทำ พยายามหลีกเลี่ยงสิ่งรบกวน และมีการกำหนดล่วงหน้าว่าจะให้ความสนใจกับรายละเอียดในเรื่องใดโดยเฉพาะ

8. การจัดระเบียบและการวางแผนการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้เรียนพยายามจัดระบบ และควบคุมสภาพการณ์การเรียนรู้ของตนเอง โดยการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ทางภาษา การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องการจะบรรลุถึงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งการระบุจุดประสงค์ของกิจกรรมทางภาษาที่ผู้เรียนต้องการฝึกฝนหรือเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า และการแสวงหาโอกาสในการฝึกฝนทักษะทางภาษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน

9. การประเมินตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนตรวจสอบผลการเรียนรู้ทางภาษาด้วย มาตรการภายในซึ่งเป็นความรู้ความสามารถของตน เช่น ตรวจสอบว่าตนเองมีความก้าวหน้าในการเรียนมากน้อยเพียงใด หรือตรวจสอบว่าตนเองมีข้อบกพร่องในเรื่องใด ในขณะที่ใช้ทักษะทางภาษา ทั้งนี้เพื่อจะได้แก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการสื่อความหมายให้ถูกต้องสมบูรณ์ วิธีการเฉพาะที่ใช้ในการประเมินการเรียนรู้ คือ การกำกับ ดูแลตนเอง และการประเมินตนเอง

10. การดูแลอารมณ์ และการลดความกังวล หมายถึง วิธีการที่ผู้เรียนนำมาใช้เพื่อ ควบคุมความรู้สึกและอารมณ์ในขณะที่ศึกษาเล่าเรียน โดยอาศัยวิธีการ 2 วิธี คือ

(1) การดูแลอารมณ์ หมายถึง ควบคุมดูแลความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน ที่อาจมีผลกระทบในทางลบต่อระบบการทำงานของร่างกาย ซึ่งผู้เรียนสามารถดูแลอารมณ์ของ ตนเองได้ โดยการสังเกตสัญญาณเตือนจากร่างกายของตน การใช้แบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับ สภาพทางอารมณ์ การเขียนบันทึกประจำวันเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางภาษา และการพูดคุยเกี่ยวกับ ความรู้สึกของตนเองกับผู้อื่น

(2) การลดความกังวล หมายถึง วิธีการที่ผู้เรียนใช้เพื่อลดความวิตกกังวล และ ความตึงเครียดในการเรียน โดยใช้วิธีการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การหายใจลึก ๆ การทำสมาธิ และ การใช้ดนตรี เป็นต้น

11. การให้กำลังใจตนเอง หมายถึง วิธีการที่ผู้เรียนนำมาใช้เพื่อส่งเสริมและให้กำลังใจ ตนเองให้เกิดความคาดหวังและมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ภาษาอังกฤษจนประสบความสำเร็จโดยอาศัยวิธี การต่าง ๆ เช่น การกล่าวในทางบวก การกล้าพูดหรือเขียนทั้งที่ไม่แน่ใจว่าจะถูกต้องหรือไม่ และ การให้รางวัลตนเอง เป็นต้น

12. การถามเพื่อขอความช่วยเหลือในการสื่อสาร หมายถึง การที่ผู้เรียนถามคำถาม หรือขอร้องให้ครู เจ้าของภาษา หรือเพื่อนช่วยเหลือในกรณีที่มีปัญหาในการสื่อสารหรือเรียนรู้ ภาษา การถามแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การถามเพื่อความกระจ่าง และการถามเพื่อการ แก้ไข

(1) การถามเพื่อความกระจ่าง หมายถึง การถามหรือขอร้องให้ผู้อื่น เช่น ครู หรือ เจ้าของภาษา พูดช้าลง พูดซ้ำ ขยายข้อความ (Paraphrasing) อธิบาย หรือยกตัวอย่างเพื่อให้เข้าใจ สิ่งที่ยังและอ่านคดียิ่งขึ้น

(2) และการถามเพื่อการแก้ไข หมายถึง การที่ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าการพูดหรือ การเขียนภาษาอังกฤษของตนมีความผิดพลาดในระดับที่อาจเป็นปัญหาในการสื่อความหมาย ผู้เรียนก็จะถามคู่สนทนา หรือผู้รู้ให้ช่วยแก้ไขข้อผิดพลาดให้ถูกต้อง

13. การร่วมมือกับผู้อื่น หมายถึง การที่ผู้เรียนปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมทางภาษาร่วม กันระหว่างผู้เรียน เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เช่น การเล่นเกม การแสดง บทบาทสมมุติ การแสดงสถานการณ์จำลอง และการทำงานกลุ่ม เป็นต้น นอกจากนี้มีการขอ ความร่วมมือจากผู้ชำนาญการด้านภาษา โดยการขอคำแนะนำ คำอธิบายและการแก้ไขข้อผิดพลาด ในการเรียนภาษาอังกฤษ

นักเรียน หมายถึง เยาวชนที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ หมายถึง แบบจำลองที่แสดงเส้นทางความสัมพันธ์ทุก เส้นทางที่เป็นไปได้ระหว่างกลวิธีการเรียน ซึ่งเป็นตัวแปรทำนายและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษา อังกฤษซึ่งเป็นตัวแปรเกณฑ์

สมมุติฐานการวิจัย

จากแนวความคิดเบื้องต้นที่ว่า กลวิธีการเรียนหรือทักษะการเรียนเป็นสิ่งที่สามารถ อธิบายได้ สอนหรือฝึกฝนให้เกิดขึ้นกับนักเรียนตามระดับที่เหมาะสมได้ และสามารถวัดได้ (Weinstein and Mayer, 1986; Devine, 1987) และจากทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ กลวิธีการเรียนหรือทักษะการเรียน ทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดสมมุติฐานการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรพฤติกรรมการเรียนด้านการดูแลอารมณ์และการลดความกังวล ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลโดยอ้อมโดยผ่านการประเมินตนเอง การมุ่งความสนใจสู่การเรียน การให้กำลังใจตนเอง การเคาโดยใช้ปัญญา การถาม และการจัดระเบียบและการวางแผน
2. ตัวแปรการประเมินตนเอง ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลโดยอ้อมโดยผ่านการทบทวน การรับและส่งสาร การเคาโดยใช้ปัญญา การจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ การให้กำลังใจตนเอง และการจัดระเบียบและการวางแผน
3. ตัวแปรการให้กำลังใจตนเอง ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลโดยอ้อมโดยผ่านการทบทวน การฝึกปฏิบัติ การถาม การเคาโดยใช้ปัญญา การรับและส่งสาร การเชื่อมโยงความคิด จินตนาการและเสียง และการใช้ท่าทาง การมุ่งความสนใจสู่การเรียน และการจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้
4. ตัวแปรการมุ่งความสนใจสู่การเรียน ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลโดยอ้อมโดยผ่านการถาม การเชื่อมโยงความคิด จินตนาการและเสียง และการใช้ท่าทาง การเคาโดยใช้ปัญญา การจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ การรับและส่งสาร และการจัดระเบียบและการวางแผน
5. ตัวแปรการถาม ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลโดยอ้อมโดยผ่านการร่วมมือกับผู้อื่น การรับและส่งสาร และการจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้
6. ตัวแปรการร่วมมือกับผู้อื่น ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลโดยอ้อมโดยผ่านการฝึกปฏิบัติ การรับและส่งสาร และการจัดระเบียบและการวางแผน
7. ตัวแปรการจัดระเบียบและการวางแผน ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลโดยอ้อมโดยผ่านการทบทวน การฝึกปฏิบัติ การรับและส่งสาร และการเคาโดยใช้ปัญญา
8. ตัวแปรการจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลโดยอ้อมโดยผ่านการทบทวน และการเชื่อมโยงความคิด จินตนาการและเสียง และการใช้ท่าทาง
9. ตัวแปรการทบทวน ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลโดยอ้อมโดยผ่านการเชื่อมโยงความคิด จินตนาการและเสียง และการใช้ท่าทาง การฝึกปฏิบัติ

10. ตัวแปรการฝึกปฏิบัติ ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลโดยอ้อม โดยผ่านการเชื่อมโยงความคิด จินตนาการและเสียง และการใช้ท่าทาง การรับและส่งสาร และการเคาะโดยใช้ปัญญา

11. ตัวแปรการเชื่อมโยงความคิด จินตนาการและเสียง และการใช้ท่าทาง ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลโดยอ้อมต่อการรับและส่งสาร และการเคาะโดยใช้ปัญญา

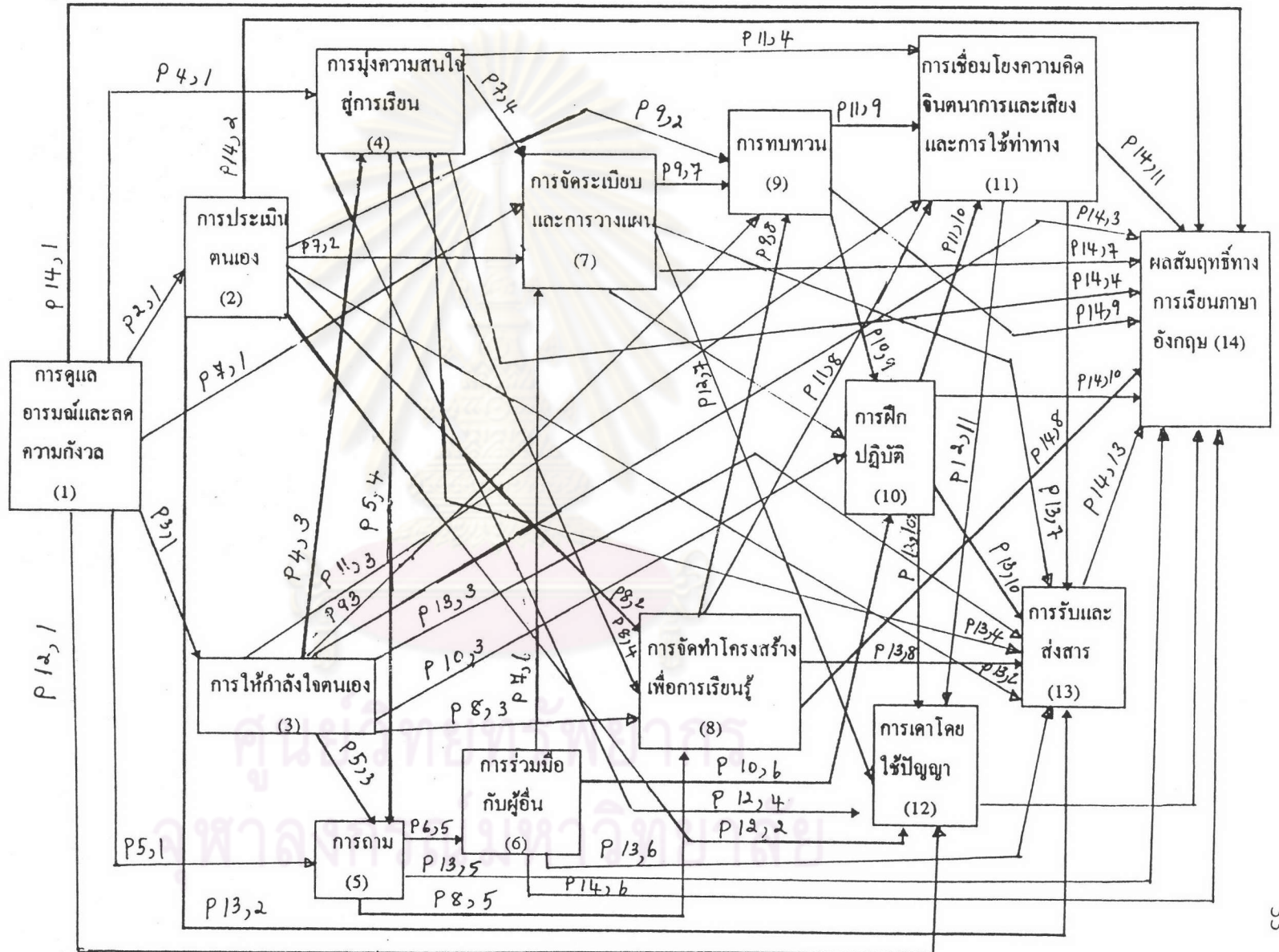
12. ตัวแปรการเคาะโดยใช้ปัญญา ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งผลโดยอ้อม โดยผ่านการรับสารและส่งสาร

13. ตัวแปรการรับและส่งสารส่งผล โดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อาจแสดงรูปแบบความสัมพันธ์เชิงเหตุผลตามสมมุติฐานได้ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2 รูปแบบสมมุติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทราบถึงตัวแปรต่าง ๆ ของกลวิธีการเรียนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ
2. เป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนกลวิธีการเรียนให้แก่นักเรียน
3. เป็นแนวทางแก่นักเรียนในการพัฒนากลวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยปรับปรุงผลการเรียนให้สูงขึ้น รวมทั้งส่งเสริมนิสัยการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย